

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.23.12.2021

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Sürt Milletvekili

Cezaevlerinde yaşanan sorunlar giderek artmış; mahpusların sıklıkla dillendirdiği işkenceye, fiziki darba varan uygulamalar, tek hücreye koyma cezaları, infazlarını tamamladığı halde disiplin cezaları yahut idare gözlem kurulu raporlarıyla koşullu salıverilme haklarının uygulanmaması, pandemi gerekçesiyle aile görüşlerine konulan sınırlandırmalar mahpuslar üzerinde yıkıcı bir etki yaratmış durumdadır. Yine hasta mahpusların tahliye edilmeleri bir yana tedavi süreçlerinin dahi gözetilmemesi ağır hak ihlali olarak önümüzde durmaktadır. Son zamanlarda ortaya çıkan bir diğer vahim mesele de cezaevinde meydana gelen ölümler olmuştur. Son yıllarda tarafıma ulaşan mektuplarda da mahpuslar, tek kişilik hücrelere konuldukları ce can güvenliklerinin olmadığı endişelerini paylaşmaktadırlar. Bu konuda gerek avukatların gerek mahpus yakınlarının gerekse de bizlerin yaptıkları başvurular neticesiz kalmıştır.

Bununla birlikte son on gün içerisinde 5 mahpusun kaldıkları hücrelerde yaşamlarını yitirmiş olmaları, mahpusların can güvenliği kaygılarını artırmaktadır. Kaldığı hücresinde yaşamını yitiren Garibe Gezer'in süngerli odada sistematik işkence gördüğü, cinsel tacize uğradığı, şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdiği ve Mardin belediyesinin cenaze arabasıyla taşınmasına bile izin verilmediği hususu kamuoyuna hatta parlamento gündemine de taşınmıştır. Halil Güneş, akciğer ve kemik kanseri olmasına mukabil, Adli Tıp Kurumu tarafından cezaevinde kalabilir raporu verilerek cezaevinde kalmaya devam etmiş, bu süre zarfında ilaçları dahi verilmemiştir. 15 Aralık günü Diyarbakır Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulduğu hücrede yaşamını yitirmiş halde bulunmuştur. Adli mahpus İlyas Demir cezaevinde ölü bulunmuştur. Yine hasta mahpus Abdülrezzak Şuyur'a 3 ay önce akciğer kanseri teşhisi konulmuş astım hastası olan mahpusun kanser teşhisinden sonra tedavisi yapılmamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), hakkında 2006'da birçok yönden hak ihlali kararı verdiği halde tahliye edilmemiş, cezasının bitmesine 14 ay kalmışken Şakran T Tipi Cezaevinde 16 Aralık tarihinde yaşamını yitirmiştir. Vedat Erkmen, ailesiyle yaptığı son görüşmede kötü muamele nedeniyle cezaevi idaresinden şikâyetçi olmaları yönünde talepte bulunmuş; 19 Aralık tarihinde Tekirdağ Hapishanesi'ndeki hücresinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiştir. Vedat Erkmen'inde otopsis de tıpkı Garibe Gezer gibi avukatları olmaksızın yapılmış ve Tekirdağ Belediyesi cenaze aracı vermemiştir.

5617

*Bu bağlamda;

- 1- Cezaevlerinde artan kötü muamelelerin gerekçeleri üzerine Bakanlığınız kapsamlı bir çalışma yürütecek midir? Son günlerde bir hayli artan hak ihlallerinin önlenmesi adına hala bir çalışma yürütülmüyor oluşunun gerekçesi nedir?
- 2- Son 2 yıl içerisinde cezaevinde kaç mahpus şüpheli şekilde yaşamını yitirmiştir?
- 3- Şüpheli şekilde yaşamını yitiren mahpusların ölüm şekillerine ilişkin detaylı bir çalışma yapılmış mıdır? Elde edilen bulgular neler olmuştur?
- 4- Tek kişilik hücrelerde yaşanan can kayıplarının sebeplerinin araştırılmasına dair Bakanlığınız bünyesinde bir çalışma yürütülmekte midir?
- 5- Garibe Gezer, Abdülrezzak Şuyur, Halil Güneş, İlyas Demir ve Garibe Gezer'in ölümlerine dair kaldıkları cezaevi idaresi ve görevliler hakkında bir soruşturma başlatılmış mıdır/başlatılacak mıdır? İlgili cezaevi idarelerine ilişkin bir yaptırım uygulanması gündeminizde olacak mıdır?
- 6- Kaldıkları hücrelerde yaşamlarını yitirmiş olarak bulunan Garibe Gezer ile Vedat Erkmen'in cezaevinde maruz kaldıkları kötü muamele iddialarına dair bir çalışma yürütülmüş müdür? Kötü muamelede bulunan cezaevi görevlileri hakkında adli ve idari soruşturmalar başlatılmış mıdır?
- 7- Garibe Gezer ile Vedat Erkmen'in otopsilerinin avukatları olmaksızın yapılma gerekçesi nedir? Otopsi esnasında avukatların olmaması, ölüm sebeplerinin gerçeği yansıtmadığına dair şüpheleri artırmakta olup bu konuda kamuoyuna bir açıklama yapılacak mıdır?
- 8- Ağır hasta olan Halil Güneş ve Abdülrezzak Şuyur'un ağır kanser hastaları olmalarına rağmen cezaevinde tutulma gerekçeleri nedir? Neden tedavileri gerçekleştirilmemiş, ilaçları dahi verilmemiştir?
- 9- Bakanlığınıza cezaevinde kalan mahpuslardan "can güvenliği" kaygısı yaşadıklarına dair kaç şikayet başvurusu yapılmıştır? Bu başvurulara dair Bakanlığınız hangi çalışmaları yürütmüştür?
- 10- Cezaevlerinde kalan mahpuslar doğrudan bir devlet kurumunda kalıyor olmalarına rağmen neden "can güvenliği" kaygısı taşımaktadırlar? Buna dair Bakanlığınız gerekli çalışmaları yürütecek ve sorumluların ortaya çıkarılmasını sağlayacak mıdır?
- 11- Cezaevinde bilhassa hücrelerinde yaşamlarını yitiren mahpusların; yakınlarına ve ailelerine cezaevinde kötü muamele gördüklerine dair ilettikleri şikayetler, can güvenliği kaygısı yaşadıklarına dair endişeler mevcut iken yaşamlarını yitirmiş olmaları, cezaevi yönetimlerinin sorumluluğuna delalet değil midir?
- 12- Hasta mahpusların tahliye edilmesi ve tedavilerinin sağlanmasına dair çalışmalar ne zaman gündeminizde olacaktır?
- 13- Cezaevinde kalan mahpusların yaşamlarını yitirmemeleri adına hangi önlemlerin alınması gündeminizde olacaktır?
- 14- Hücre cezalarının kaldırılmasına dair çalışmalar yürütülmesi gündeminizde olacak mıdır?